

عنوان مقاله: شاخصه های پیشرفت تحصیلی در سه مقطع تحصیلی

آیت اله کریمی^۱، محمد کریمی^۲، عادل محمدی^۳

^۱ کارشناسی ارشد، فقه و مبانی حقوق اسلامی، دانشگاه آزاد یاسوج

اداره آموزش و پرورش شهرستان رستم، آموزشگاه شهید کاظمی رستم

آدرس پست الکترونیک: karimiayat03@gmail.com

شماره تماس: ۰۹۱۷۲۰۴۹۷۴۲

^۲ کارشناسی ارشد، روانشناسی بالینی، دانشگاه یاسوج

اداره آموزش و پرورش رستم، کارشناس امور اداری و تشکیلات

آدرس پست الکترونیک: m.kaimi0367@gmail.com

شماره تماس: ۰۹۱۷۰۲۶۴۰۵۲

^۳ کارشناسی، علوم قرآن و حدیث، دانشگاه علوم قرآنی شیراز

اداره آموزش و پرورش رستم، کارشناس تعاون و امور رفاهی

ایمیل: karimi11067m@gmail.com

شماره تماس: ۰۹۱۷۷۲۳۷۴۴۵

چکیده:

هدف از این مقاله به بررسی شاخص های پیشرفت تحصیلی در سه مقطع تحصیلی است. پیشرفت تحصیلی دانش آموزان یکی از شاخص های مهم در ارزشیابی آموزش و پرورش است و تمام کوششها در این نظام در واقع تلاش برای جامعه عمل پوشاندن بدین امر تلقی می شود. بطور کلی در دنیایی پیشرفته یکی از علائم موفقیت دانش آموزان در سه مقطع تحصیلی پیشرفت تحصیلی می باشد که بدون آن در هیچ کشوری امکان پذیر نخواهد شد ترقی هر کشوری رابطه کشوری مستقیم با پیشرفت علوم و دانش و تکنولوژی آن کشور را دارد شاخصه های پیشرفت تحصیلی در سه مقطع تحصیلی رشد جسمی، روانی، اجتماعی، نیازمند به انگیزه قوی هر دانش است. تحقیقات نشان می دهد که سهم معلم و خانواده در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پررنگ است بنابراین یک راه حل باید اثربخش بود تا بتواند این هدف نظام آموزشی را محقق کند چرا که نقش معلمان در پیشرفت تحصیلی دانش آموز بسیار موثر است. شاخص های پژوهش و آموزش کشور از مهمترین ارکان بقا و توسعه و اعتلای جامعه ایرانی بویژه در جهانی است که زندگی و اقتصاد و سایر شؤون اجتماعی روز به روز هرچه بیشتر مبتنی بر دانش می شود. اینکه که عملکرد سه مقطع تحصیلی با جلب مشارکت مؤثر ذینفعان درونی و بیرونی به طور مداوم پایش و ارزشیابی شود در اینجا اهمیت شاخصها خود را آشکار می سازد. ضعف ها و خلاءهای موجود در شاخص های نظام پژوهش و آموزش یکی از وجوه پروبلماتیک نظام علمی کشور ماست و موجب می شود که خود دانشگاهیان و ذینفعان درونی و بیرونی نتوانند به نحو مطلوبی قادر به پایش وضع موجود و عملکرد نظام علمی و آموزشی تعیین فاصله آن با وضع مطلوب و رصد کردن و تضمین کیفیت آن بشوند

واژگان کلیدی: شاخص های پیشرفت، دانش آموزان، معلمان، والدین

مقدمه :

یکی از عامل های مهم و کمک کننده در رشد و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان چگونگی رفتار، واکنش و ارتباط والدین با فرزندان است که می تواند تاثیر بسزایی در رشد تحصیلی فرزندان خود داشته باشند. همانطور که می دانیم خانواده اولین نهاد زندگی اجتماعی کودک است. که نوع رفتار در آن می تواند در شکل گیری عادت ها، انگیزه ها و اندیشه های کودک تاثیر مهمی داشته باشد. بررسی عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان از اهمیت خاصی نزد پژوهشگران علوم تربیتی و روانشناسی برخوردار است. عوامل مؤثر بر موفقیت تحصیلی فراوان و متعدد هستند؛ از عوامل فردی چون انگیزش تحصیلی و سازه های مربوط به خود گرفته تا عوامل محیطی چون کارکرد خانواده و عوامل مرتبط با مدرسه را شامل می شود (میکوچی، بیتا؛ ترجمه یاسایی)

خانواده نخستین نهاد زندگی اجتماعی کودک است که در شکلگیری عادات و اندیشه های اجتماعی کودک نقش بسیار مهمی دارد. به بیان دیگر خانواده چیزی بیش از مجموعه افرادی است که در یک فضای مادی و روانی به سر میبرند. خانواده یک نظام اجتماعی و طبیعی است که ویژگیهای خاص خود را دارد و نهاد اولیه هر جامعه ای به شمار میرود که کانون ظهور عواطف انسانی و روابط صمیمانه میان افراد است و میتوان گفت عملکرد خانواده تأثیر مستقیم و بسزایی بر عملکرد جامعه دارد (مظاهری، ۱۳۸۷)

معمولاً کودکان نیز با رفتارهای اخلاقی مثبت و احترام به دیگران و انگیزه پیشرفت رشد می یابند. تأثیر و نفوذ خانواده بر ابعاد مختلف رشد اجتماعی کودکان بی شمار است جنبه های عاطفی روابط والدین و فرزندان نقش مهمی دارد. (ورشورن، ۱۹۹۶) پژوهشگران بر این عقیده اند که بهترین ملاک و معیاری که براساس آن میتوان کیفیت اخلاقی، اجتماعی و روانی افراد را مورد ارزیابی و دقت قرار داد همان شبکه ارتباطی اعضای خانواده و مجموعه قوانین حاکم بر محیط وجو خانواده است (ملاشریفی، ۱۳۸۴). برای اجرای هر برنامه مشخص نمودن چارچوب ها و خط مشی های کلی فعالیتها امری ضروری است و سپس روش اجرا و وسایل و امکانات مورد نیاز برای فعالیت و تحقق اهداف تعلیم و تربیت تعیین و انتخاب می شود. نقطه مقابل پیشرفت تحصیلی در همه مقاطع افت تحصیلی است من به همکاران خود جناب آقای کریمی و محمدی اعلام کردم که پیشرفت تحصیلی در مدرسه با کمک خانواده باعث می شود دانش آموزان در سه مقطع به خصوص مقطع ابتدایی پیشرفت چشمگیری خواهد شد. اگر مقطع ابتدایی پیشرفت تحصیلی خوبی داشته باشد و هیچ مشکلی از لحاظ روحی روانی، اجتماعی، نداشته باشند با خیال راحت می تواند در دیگر مقاطع موفق باشند. در مورد پیشرفت تحصیلی تعاریف گوناگونی وجود دارد پیشرفت تحصیلی عبارت است از موفقیت دانش آموزان در یک یا چند موضوع درسی (مثل: درک، فهم خواندن یا محاسبه عددی)، چنین پیشرفتهایی توسط آزمودنهای میزان شده تحصیلی اندازه گیری می شود. همچنین این اصطلاح بر پیشرفت فرد در کلاس، آنطور که در کار مدرسه ارزیابی می شود دلالت دارد. از پیشرفت تحصیلی به عنوان یکی از شاخص های پیشرفت در نظام آموزش و پرورش مفهوم «انجام تکالیف و موفقیت دانش آموزان در گذراندن دروس یک پایه تحصیلی مشخص» یا «موفقیت دانش آموزان در امر یادگیری مطالب درسی» استفاده می شود. وجه مخاف ان افت تحصیلی است که یکی از معضلات نظام آموزشی می باشد که به شیوه های گوناگون همچون عدم موفقیت دانش آموزان در دست یابی به هدف های مقاطع تحصیلی مربوطه، مردودی و تکرار پایه های تحصیلی، ترک تحصیل زودرس، بیکاری و بلا تکلیفی خود را نشان می دهد

۲- روش شناسی :

به طور کلی عواملی که بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان تأثیر دارند را می توان به سه دسته تقسیم کرد:

الف. عوامل فیزیولوژیکی: این عوامل شامل متغیرهای بدنی و فیزیکی یاد گیرنده از جمله سوء تغذیه و سلامت جسمانی می شود. عواملی که موجب اختلالات یادگیری در دانش آموزان ابتدایی می شود، عوامل فیزیولوژیکی است. این عامل شامل بیماری هایی مانند هیپوگلیسمی و کم کاری تیروئید است که موجب آسیب و نقایص جدی در مغز یا سیستم عصبی کودک می شود که تنها با معاینه ی متخصصین قابل تشخیص و درمان است

ب. عوامل روانشناختی: این عوامل شامل متغیرهای روانشناختی از جمله هوش، استعداد، خلاقیت خودپنداره، عزت نفس، نگرش نسبت به مسایل آموزشی، انگیزه پیشرفت، مکان کنترل و ویژگی های شخصی دیگر می شود.

پ. عوامل محیطی: این عوامل در برگیرنده متغیرهای بیرونی شامل پایگاه اقتصادی و اجتماعی (درآمد، تحصیلات، محل زندگی) متغیرهای مربوط به خانواده (تعداد افراد خانوار، سبک فرزند پروری والدین، ارزشهای فرهنگی خانواده) و متغیرهای مربوط به محیط مدرسه (شرایط مدرسه، مدیریت مدرسه، نگرش ویژگی های معلمان، فرهنگ و جو سازمانی مدرسه) می شود. امروزه مهم ترین نقش مدارس این است که دانش آموزان را در پیشرفت تحصیلی یاری نمایند و اهداف مهم آموزش و پرورش در سطح دنیا ایجاد پیشرفت تحصیلی بهتر است. همه برآنند تا عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی را شناسایی کنند و هر یک از عوامل را طوری تنظیم کنند تا دانش آموزان به رشد و یادگیری بیشتر دست یابند. نتیجه تحقیقات انجام شده نشان می دهد که پیشرفت تحصیلی نتیجه تأثیر تنها یک عامل نیست؛ بلکه عوامل متعددی بر این متغیر تأثیرگذار هستند. در تحقیق دیگری که انجام گرفته نتایج به دست آمده نشان داد که بین سواد والدین و درآمد خانواده رابطه معنی دار و مثبتی وجود دارد. پیشرفت تحصیلی عبارت است از مسئول نهایی فرآیند یادگیری فعال که با کمک آموزش فعالیت های تربیتی انجام می گیرد. هم چنین، سرعتی که دانش آموز در تکمیل پایه ها و درجات گوناگون دارد و برحسب مقدار پیش افتادگی و سرعت یا عقب ماندگی وی اندازه گیری می شود امروزه مهم ترین نقش مدارس این است که دانش آموزان را در پیشرفت تحصیلی یاری نمایند منظور از پیشرفت تحصیلی، موفقیت محصل در امر تحصیلی می باشد که می تواند به مهارت در امر خاصی یا تخصص در بخشی از دانش منجر گردد، در نظام آموزش و پرورش منظور از پیشرفت تحصیلی، دستیابی به اهداف آموزش مورد نظر در دوره آموزش است. ارزشیابی آموزشی، از جنبه های مهم فرایند آموزش و مبنایی برای اعتبار گذاری مؤسسات آموزشی است. از انواع مهم ارزشیابی آموزشی، ارزشیابی پیشرفت تحصیلی است پیشرفت تحصیلی مفهومی قابل اندازه گیری است و با ابزاری به نام آزمون بررسی می شود. با فرض روایی قابل قبول امتحانات در سنجش توانایی دانش آموزان، در پژوهش های انجام شده، نمرات دروس یا دوره های تحصیلی به عنوان معیار تعیین کننده پیشرفت تحصیلی مدنظر قرار گرفته شده است

اهمیت پیشرفت تحصیلی

پیشرفت تحصیلی از این نظر اهمیت دارد که پیشرفت آموزشگاهی در یادگیری اثر داشته و یادگیری آموزشگاهی پیشرفت تحصیلی را تحت تأثیر قرار می دهد و مدرس برای افزایش سطح انگیزش محصل نسبت به یادگیری موضوع های مختلف درسی، باید سعی کند تا شرایط یادگیری را بهبود بخشد و کیفیت روش آموزش را افزایش دهد تا از این طریق محصل به موفقیت دست یابد و نسبت به توانایی خود در یادگیری، اعتماد به نفس کسب کنند. پیشرفت یا عدم پیشرفت تحصیلی دانش آموز در هر مقطع، نقشی تأثیرگذار در موفقیت تحصیلی او در دوره های بعدی دارد. برای مثال شاگردی که در پایه ابتدایی مشکلات عدیده ای روبرو است و در آزمون های استاندارد، نتایج قابل قبولی را کسب نکرده است، مسلماً در دوره متوسطه اول و دوم نیز چالش های بسیاری را در درس خود خواهد داشت.

روش گردآوری مطالب:

پیشرفت تحصیلی از جمله موضوعاتی است که از ابعاد تربیتی و روانشناسی پرداخته شده است. یافته های تحقیقات متعدد نشان داده است پیشرفت تحصیلی نه تنها از ساختارهای دانش و فرایندهای پردازش اطلاعات تأثیری می پذیرد بلکه به عوامل انگیزشی از جمله باورها، نگرشها و ارزشها نیز مربوط می شود. تربیت اساسی ترین جریان اجتماعی بشر و عامل اساسی تحقق حیات طیبه در ابعاد فردی اجتماعی آن است پس باید دانش آموزان را در مرحله اول تربیت داشته باشند در جلسه که با همکاران داشتیم همه همکاران نظر خود را در مرحله اول به خصوص دانش آموزان مقطع ابتدایی که باید تربیت را به آنها یاد دهیم تا بتوانند در مرحله بعدی به سمت تحصیل بروند و اینکه به دانش آموزان مسئولیت بدهیم تا در پیشرفت خود موفق باشد بالاترین حد توجه به استانداردها و مقررات حرفه خود و قبول مسئولیت در قبال رفتار و کردار خود دانش آموزان و اطمینان از اینکه کارهای آنها به طور صحیح استفاده می شود. سالهای متمادی است که محققان و پژوهشگران تعلیم و تربیت و روانشناسان اجتماعی، مطالعات فراوانی در مورد عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان انجام داده اند. پیشرفت موضوعی است که به خصوص در حال حاضر نیز مورد توجه تمامی کشورهای جهان بوده است، و هر ساله مقدار زیادی از بودجه جوامع صرف تحصیل کودکان و نوجوانان می شود و پژوهشهای زیادی به بررسی عوامل مختلفی که می تواند بر پیشرفت تحصیلی تأثیر داشته باشد، عواملی مانند: خانواده، محیط زندگی، مدرسه و برنامه های آموزشی اختصاص یافته است.

در بررسی های که با همکاران محترم در بر روی ۵۵ دانش آموزان سه مقطع تحصیلی در مدارس انجام داده شد پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در خانواده و مدرسه می تواند خیلی خوب رشد کنند اول باید تربیت را به دانش آموزان یاد دهند. دانش آموزان مقطع متوسطه اول و دوم که پیشرفت خوبی داشتند حدود ۹۰ درصد آنها تربیت را در اولویت خود قرار داده اند و خانواده این دانش آموزان تربیت و اخلاق و کردار در پیشرفت دانش آموزان خود می دانند اگر دانش آموزان تربیت داشته باشند می توانند به مرور زمان رشد کنند و پیشرفت خود را به پایان برسانند. بعضی دانش آموزان هم انگیزه ای که معلمان به آنها داده است را علت پیشرفت خود می دانند بعضی از دانش آموزان هم علت پیشرفت خود را وضعیت اقتصادی خود را می دانند هر چند ممکن است وضعیت اقتصادی باعث افت تحصیلی شود ولی این دانش آموزان علت پیشرفت خود را وضعیت اقتصادی خانواده خود که در گذشته بد بوده می دانند و آنها می خواهند آن را جبران کنند تا وضعیت آنها مثل وضعیت خانواده خود نشود. بعضی دانش آموزان هم روش های تدریس و یادگیری متداول را در آموزش و پرورش را می دانند. روشهای تدریس و یادگیری متداول در آموزش و پرورش به جای استفاده از تمام استعدادها و هدایت این توانایی های بالقوه دانش آموزان برای تحقیق و تفحص، جستجو کردن، مشاهده کردن، تجربه و آزمایش کردن، تجزیه و تحلیل امور به روشهای سنتی و استفاده از نطق و بیان تأکید می کند. تأکید بیش از حدی که بر روشهای یادگیری غیرفعال می شود ذوق و خلاقیت و ابتکار دانش آموزان را نادیده می گیرد، انگیزه ها و علایق آنان را به فردی منفعل و بی علاقه تبدیل می کند که نتیجه آن به صورت بی حاصل بودن نظام آموزش و پرورش با کارآیی نامناسب این نظام به صورت افت تحصیلی بروز می کند. بعضی دانش آموزان برنامه درست و معلمان و خانواده علت پیشرفت خود می دانند می توانند در کنار بقیه کارهای خود موفق باشند برنامه درست به توانمندی ها و علایق، نیازها و تجربه در گذشته دانش آموزان توجه کافی مبذول می شود لذا انگیزه های لازم برای یادگیری خیلی بهتر می شود. انگیزش چیزی است که ما را از ملالت به سوی علاقه حرکت میدهد. انگیزش عبارت از آن چیزی است که به ما انرژی میدهد و فعالیتهای ما را هدایت میکند گاهی انگیزش را به موتور و فرمان یک اتومبیل تشبیه می کنند. انگیزه در واقع موتور حرکت هر فردی است. برای یادگیری و به خاطر سپردن هر مطلبی اولین شرط توجه به آن است. از دیگر متغیرهای فردی که میتواند تفاوتی را در پیشرفت یا افت تحصیلی دانش آموزان ایجاد کند جنسیت می باشد. برخی از محققان معتقدند که دختران در علوم انسانی و پسران در علوم ریاضی و فنی توانایی بهتری دارند همینطور میزان مردودی در پسران به مراتب بیشتر از دختران می باشد. مسئله دیگر نحوه تفکر دانش آموزان است. به طوری که دانش آموزانی که در امر تحصیل با شکست مواجه می شوند ای امر را به فقدان توانایی خود نسبت می دهند و خود را ناتوان می پندارند. در آنها احساس عدم

شایستگی ایجاد می شود و به تبع کاهش عملکرد را به دنبال دارد که خود باعث دور باطل و شکست های پی در پی می شود دانش آموزانی که با دیگر دانش آموزان و معلمان ارتباط برقرار می کنند مشکلات خود را با آنها حل می کنند و باعث پیشرفت آنها می شود.

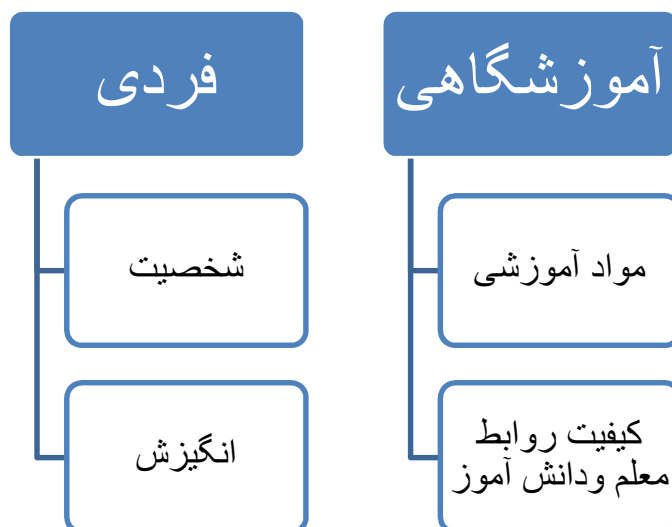
جامعه آماری:

این پژوهش با رویکرد کیفی و روش تئوری داده در چند مدرسه از دانش آموزان مخصوصاً مدرسه شهید کاظمی مصیری گرفته شده است. مشارکت کنندگان، متخصصان ارزشیابی پیشرفت تحصیلی، متخصصان علوم تربیتی، برنامه درسی، روانشناسی تربیتی، و همچنین بعضی از کارشناسان و معلمان آموزش و پرورش در اداره آموزش و پرورش رستم (با داشتن حداقل سه اثر شاخص در حوزه ارزشیابی، تدریس در کلاس های چندپایه) بودند. با توجه به ماهیت موضوع جهت نمونه گیری از روش هدفمند و نمونه گیری نظری استفاده شد. برای تحلیل داده ها با توجه به رویکرد نوحاسته مورد استفاده در این پژوهش به ترتیب از کدگذاری باز، محوری (نظری) و انتخابی استفاده شد که تشویق والدین و معلمان نقش پررنگی در پیشرفت تحصیلی دارند. میولا (۲۰۱۰) پژوهشی با عنوان "بررسی رابطه ی بین انگیزه ی پیشرفت تحصیلی و محیط خانه در میان دانش آموزان (استاندارد)" را بر روی ۲۳۵ تن از دانش آموزان کنیایی انجام دادند. نتایج این پژوهش نشان داد که یک رابطه ی منطقی مهمی بین شش فاکتور از عوامل محیطی خانه وجود دارد، که این فاکتورها اشتغال پدر ($R = .22$)، اشتغال مادر ($R = 2/21$)، تحصیلات پدر ($R = 2/15$)، تحصیلات مادر ($R = 2/14$)، تعداد نفرات خانواده امکانات یادگیری در خانه ($R = .23$)، انگیزه پیشرفت تحصیلی هستند. تشویق والدین تنها عاملی بود که در ارتباط با انگیزه پیشرفت تحصیلی خیلی قابل توجه نبود ($R = .03$)، گر چه ارتباط بین اینها کم بود، اما نشان داد که انگیزه دانش آموزان برای انجام بهتر کارهای علمی در پاره ای از موارد است که وابسته به ماهیت محیط خانه آنهاست

مدرسه	تعداد دانش آموزان	والدین	معلمان	انگیزه	سایر
شهید مهدی افشار	۱۵	۴۰ درصد	۴۰ درصد	۱۵ درصد	۵ درصد
شهید کاظمی مصیری	۲۰	۳۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰ درصد	۱۰ درصد
عفت بابامیدان	۲۰	۵۳ درصد	۳۰ درصد	۱۳ درصد	۴ درصد

جدول (۱)

جدول پیشرفت تحصیلی بعضی از مدارس بروی دانش آموزان

جدول شماره (۲)
عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی

یافته ها:

یافته ها از منظر فرایندی نشان داد که ارزشیابی کیفی توصیفی باید اعتمادساز، تقویت کننده آرامش و رضایت مندی و عزت نفس دانش آموزان کلاسهای چند پایه را فراهم نماید، دانش آموزان والدین و معلمان را بیشترین تاثیر برای پیشرفت خود می دانند. نتایج این پژوهش نشان داد که دانش آموزان باجو خانوادگی ناکارآمد به طور معناداری از نظر وضعیت تحصیلی وضعیت بدتری دارند. وضعیت تحصیلی دانش آموزان خانواده هایی با وضعیت اقتصادی ضعیف در مقایسه با دانش آموزان با وضعیت اقتصادی بالا بیشتر بود.

نتیجه گیری:

از آن جا که فرزندان هر خانواده، آینده سازان مملکت هستند، پیشرفت تحصیلی آن ها امری است که پس از سلامت جسمی و روانی، از اهمیت ویژه برخوردار است. عدم توجه والدین به سالم سازی محیط روانی و عاطفی کودکان و نوجوانان و فقدان روابط مناسب، در بیشتر موارد آنان را با کمبودهای عاطفی، انگیزشی و مشکلات روانی روبرو می سازد. در این تحقیق متوجه شدیم معلمان و والدین در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان تاثیر بسزای دارد و معلمان با تربیت دانش آموزان و انگیزه دادن به دانش آموزان پیشرفت دهند تحقیقات نشان داده است تجارب خانوادگی تأثیر عمده ای بر تکامل فرد در طول سه مقطع تحصیلی و بعد از آن دارد و ارتباطات خانوادگی سایر جنبه های زندگی نوجوان، مانند موفقیت تحصیلی را تحت تأثیر خود قرار می دهد. نتایج نشانگر آن است که بین متغیرهای جنسیت، طبقه اجتماعی، بعد خانوار (تعداد اعضای خانواده، عزت نفس، علاقه به رشته و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان) رابطه معناداری وجود دارد. متغیرهای ساعات مطالعه، جنس، طبقه اجتماعی والدین و میزان عزت نفس به ترتیب سهم بیشتری در پیشگویی متغیر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در مقایسه با سایر متغیرها دارند.

منابع:

- مرتضی مطهری (۱۳۷۵)، تعلیم تربیت در اسلام، انتشارات صدرا
- نورمحمد بخشایی، (۱۳۸۸) نقش خانواده در تربیت فرزندان، فصلنامه تربیت و خانواده،
- لیلا افروخته (۱۴۰۰)، پیشرفت تحصیلی در پرتو مهارت بین فردی و خویشتن داری، انتشارات خط آخر،
- علی اکبر سیف (۱۳۷۸) اندازه گیری وارزشیابی پیشرفت تحصیلی، علی اکبر سیف، نشر آگاه
- شاملو، سعید (۱۳۸۶)، بهداشت روانی. انتشارات رشد، چاپ نوزدهم،
- میکوچی، جوزف. (۱۳۸۳) (بیتا). نوجوان و خانواده درمانی. ترجمه مهشید یاسایی. تهران: انتشارات ققنوس،
- مظاهری (۱۳۸۷)، علی بررسی تأثیر رفتار ارتباطی - نظارتی والدین بر وضعیت تحصیلی و اجتماعی دانشجویان. پژوهشکده
- خانواده، گزارش نهایی طرح پژوهشی وزارت علوم و تحقیقات و فناوری،
- هادی پور شافعی (۱۳۷۰)، بررسی رابطه عزت و نفس با پیشرفت تحصیلی، پایان نامه ارشد،